

Segrestats per l'economia

La setmana passada es va saber que el tercer trimestre del 2013 tanca amb un 0,1% de creixement, una dada que permet afirmar, tècnicament, la fi de la recessió econòmica. Malgrat l'optimisme del govern, molts analistes argumenten que aquest final tècnic de la recessió no té res a veure amb el final de la crisi. D'una banda, es recorda que l'estímul de l'economia s'explica, bàsicament, per l'augment de la demanda externa, que, alguns, valoren molt positivament: "Els empresaris estrangers ens tenen confiança". Però l'atractiu inversor d'Espanya i Catalunya, malgrat ser bo per a l'economia, pot tenir conseqüències nefastes per a la ciutadania. Només cal preguntar-se per la raó que inspira la confiança: ¿les perspectives futures de recuperació econòmica o les condicions actuals del mercat espanyol i català que permeten iniciar un negoci a baix cost? Tot apunta a la hipòtesi d'un mercat ple de gangues. I, si és així, res fa pensar que la inversió estrangera representi una garantia de més ocupació i de millors condicions de treball. És més que probable que persisteixi la precarietat i, per tant, la poca capacitat de la població per reactivar la demanda interna a través del consum.

D'altra banda, se subratlla que l'atur persisteix malgrat el creixement. Dos dies després de l'anunci de la fi de la recessió, es van donar a conèixer les dades de l'enquesta de població activa. Com que les dades no parlen per si soles, cal recordar

alguns detalls importants que es desprenen d'una lectura més acurada de la que fixa l'atenció en la tímida baixada de la taxa d'atur. En primer lloc, s'observa que es manté la tendència de la població activa a disminuir. Aquesta vegada són 33.330 persones que han tirat la tovallola en la difícil tasca de buscar feina: joves que emigren, immigrants que retornen i adults que desisteixen desesperats. El segon detall té a veure amb l'efecte estacional de les estadístiques, és a dir, la influència que exerceix el període estival sobre l'ocupació. En aquest sentit, les dades desestacionalitzades posen de manifest que l'ocupació baixa un 0,42% i l'atur puja un 0,21% durant aquest tercer trimestre que alguns consideren l'inici de la recuperació.

Davant del pols de tensió entre el creixement econòmic i la realitat so-

SARA MORENO

SOCIÒLOGA

cial, cal preguntar-se fins a quin punt és sostenible aquesta situació. Precisament la sostenibilitat és un d'aquells conceptes que, d'ençà de la crisi, ha quedat segrestat per l'economia. L'informe *El nostre futur comú*, elaborat l'any 1987 per la Comissió Mundial sobre Medi Ambient de l'ONU, defineix per primera vegada el desenvolupament sostenible així: "És el desenvolupament que satisfà les necessitats de la generació present sense comprometre la capacitat de les generacions futures de satisfer les seves necessitats". Posteriorment, amb la Declaració de Rio de 1992, queda clar que la sostenibilitat ha de ser ambiental, social i econòmica. El raonament és ben senzill: el que és sostenible econòmicament però afecta negativament la dinàmica social i malmet el medi ambient és insostenible.

Amb la crisi hi ha hagut un procés de coaptació del concepte i avui només es parla en termes de sostenibilitat econòmica. Els que han segrestat el concepte són els mateixos que defensen el paradigma de l'austeritat i apliquen les retallades. Són els que critiquen la insostenibilitat del sistema de pensions, del sistema públic de salut i del sistema públic d'educació. El seu argument és ben simple: no hi ha diners. Poc els preocupa que hi hagi pensionistes, malalts i alumnes. Així, es construeix un discurs en què la reducció de la despesa apareix com l'única opció possible, menystenint les propostes que apunten a l'augment dels ingressos.

Des de la lògica estricta de la sostenibilitat econòmica, ningú es preocupa per la insostenibilitat social que suposa abaixar les pensions, eliminar llits als hospitals, allargar llistes d'espera, augmentar ràtios a les escoles, retallar beques menjador o apujar taxes universitàries. Però aquesta falta de preocupació no evita la realitat: el preu de la sostenibilitat econòmica plantejada des d'aquesta perspectiva és més desigualtat social. Mentre la política segueixi segrestada per l'economia, es valorarà positivament el creixement econòmic sense creació d'ocupació, es parlarà de la insostenibilitat econòmica de la xarxa pública de serveis i es reduirà l'anàlisi de la desigualtat social a una qüestió de renda. Paradoxalment, fins ara l'únic rescat ha estat el bancari.

ARIANNE FABER

Res fa pensar que la inversió estrangera representi una garantia d'ocupació i de millors condicions de treball

La sostenibilitat és un d'aquells conceptes que, d'ençà la crisi, ha quedat segrestat per l'economia